

Diepstrooiselsysteem: meningen van varkenshouders

Tonnie Greutink, Cock Huysman, PV

De meeste varkenshouders, die aan het onderzoek van het Proefstation voor de Varkenshouderij naar diepstrooiselsystemen meewerken, hebben nu ongeveer een jaar ervaring met het systeem opgedaan.

Daarom zijn 17 van deze varkenshouders kortgeleden uitgebreid gevraagd naar hun meningen over en hun ervaringen met het diepstrooiselsysteem.

Het blijkt onder andere, dat de hoeveelheid arbeid en de mindere slachtkwaliteit nog steeds als een probleem worden ervaren. De 'werking van het bed' bleek op 5 deelnemende bedrijven nog problemen op te leveren. Zeer positief was men over het verbeterde welzijn van de varkens en over de verminderde agressie.

Deelnemende bedrijven

Het onderzoek is gestart op 20 bedrijven. Drie bedrijven zijn gestopt met het systeem omdat de resultaten niet aan hun verwachtingen voldeden. De overige 17 bedrijven, 8 gespecialiseerde varkensbedrijven en 9 gemengde bedrijven werken mee aan het onderzoek.

De gemiddelde bedrijfsgrootte van de deelnemende bedrijven is vergelijkbaar met de bedrijfsgrootte van de gespecialiseerde varkensbedrijven in Nederland. Hetzelfde geldt voor het arbeidsaanbod; de diepstrooiselbedrijven hebben niet de beschikking over meer arbeid in vergelijking met andere bedrijven (LEI-boekhouding, boekjaar '87-'88).

Het aantal vleesvarkens dat men op diepstrooisel houdt, is gemiddeld 268 met als kleinste aantal 40 en als grootste aantal 860 per bedrijf. De meeste bedrijven, die aan de proef deelnemen, hebben maar een deel van de varkens op diepstrooisel gehuisvest. Het gemiddeld aantal vleesvarkens en zeugen op deze bedrijven bedraagt 1009.

Mening over arbeid en arbeidsomstandigheden

Alle varkenshouders geven aan het bed wekelijks te bewerken. Bij de bewerking van het bed worden op de meeste bedrijven de varkens omgehokt.

Dit omhokken kost, in verhouding tot de totaal benodigde arbeidstijd, volgens de varkenshouders weinig tijd.

Er is aan de varkenshouders gevraagd om een oordeel te geven over de kwaliteit van de arbeid op de aspecten licht/zwaar en aangenaam/onaangenaam aan de hand van een score tussen 1 en 10, waarbij een lage score licht respectievelijk aangenaam werk betekent. Bij de uitwerking is een verdeling gemaakt naar bedrijven, waar men het strooiselbed mechanisch omzet (9 bedrijven) en bedrijven, waar men het strooiselbed met behulp van een nek omzet (8 bedrijven).

De gemiddelden van de gegeven scores staan in Tabel I.

Tabel I: Gemiddelde score van oordeel over arbeid bij bewerking strooiselbed op bedrijven met en bedrijven zonder mechanisatie

	licht/zwaar	aangenaam/onaangenaam
met de riek	8	7
machinaal	5	6

Als een varkenshouder een score van 6 of meer aan het aspect aangenaam/onaangenaam gaf, is gevraagd om een reden daarbij aan te geven. Als antwoord werden onder andere de volgende redenen genoemd: warmte, ammoniakdamp, uitlaatgassen, het lopen door de mest en

geluidsoverlast.

Het toepassen van mechanisatie blijkt de arbeid wel te verlichten, maar men blijkt het toch niet als erg lichte arbeid te ervaren. Hierbij wordt als oorzaak onder andere aangegeven dat het terugdraaien van de hekken na de bewerking nogal zwaar is.

Ook werd de varkenshouders gevraagd om de omstandigheden gedurende de overige werkzaamheden in de stal te beoordelen op het aspect aangenaam/onaangenaam aan de hand van een score tussen de 1 en de 10, waarbij een lage score weer aangenaam betekent. Er werd een gemiddelde score van 2 gegeven. Als redenen werden hierbij vermeld: minder stank en stof, meer daglicht in de stal, frissere stal en rustige varkens.

Mening over gezondheidcontrolemogelijkheden en welzijn

De gezondheid van de varkens werd over het algemeen beoordeeld als vergelijkbaar met die van varkens op roosters. Wel trad er een verschuiving in problemen op. Longonsteking en diarree werden volgens de varkenshouders meer gezien terwijl beenwerkproblemen en kannibalisme minder vaak voorkwamen,

De controlemogelijkheden werden beoordeeld als vergelijkbaar met controlemogelijkheden in huisvestingssystemen met roostervloer. Wel was men van mening dat kreupelheid en diarree minder goed waarneembaar zijn in een diepstrooiselstal. Verder werd door een aantal varkenshouders opgemerkt dat controle in grote groepen moeilijker is en dat het gewicht slechter te schatten is.

De varkenshouders waren zeer positief over het welzijn van varkens in een diepstrooiselstal. Men was unaniem van mening dat de ligplaats verbeterd was en dat er minder onrust en agressie optrad.

Mening over groei en slachtkwaliteit

Op de vraag om groei en slachtkwaliteit van de varkens in een diepstrooiselsysteem te vergelijken met die van varkens op roosters werd verschillend gereageerd. In tabel 2 is het resultaat

te zien.

Tabel 2: **Vergelijking groei en slachtkwaliteit van varkens op diepstrooisel met varkens op rooster (in aantal bedrijven).**

	groei *	slachtkwaliteit **
beter	3	0
gelijk	9	4
minder	4	8

* 1 bedrijf heeft geen vergelijkingsmateriaal

** 2 bedrijven leveren voor export en 2 bedrijven hebben gespeende biggen op diepstrooisel

Toekomstplannen

Er zijn 4 varkenshouders, die plannen hebben om het aantal varkens op diepstrooisel uit te breiden, Eén hiervan heeft plannen om zeugen te gaan houden op diepstrooisel. De overige 3 willen het aantal vleesvarkens uitbreiden van respectievelijk 40 naar 340, 150 naar 850 en van 110 naar 340. Zeven varkenshouders willen het aantal varkens op diepstrooisel gelijk houden en 3 varkenshouders geven aan nog geen vaste plannen te hebben. De overige drie bedrijven zijn inmiddels gestopt met het systeem omdat de resultaten niet aan hun verwachtingen voldeden.

Motivatie, latere mening en knelpunten

De belangrijkste redenen voor de varkenshouders om met het diepstrooiselsysteem te starten waren afname mestvolume en verbeterd welzijn op de eerste en tweede plaats, gevolgd door verwachte afname ammoniakemissie en minder investeringskosten. Na een jaar blijken van de geclaimde voordelen de volgende vier aan de verwachtingen te voldoen: afname mestvolume, beter welzijn en vermindering van stank en stof in de stal.

Arbeid wordt nog steeds vermeld als belangrijkste knelpunt bij het diepstrooiselsysteem. De beheersing van het composteringsproces in het strooiselbed bleek nog op 5 bedrijven wat problemen te geven. ■